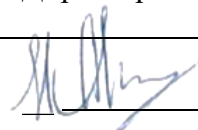

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Інститут «Академія мистецтв імені С.С. Прокоф'єва»
Кафедра мистецтв**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

М.І.Антоненко

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова за професійним спрямуванням\Українська мова як іноземна

освітній рівень	бакалавр
галузь знань	02 Культура і мистецтво
спеціальність (спеціалізація)	025 «Музичне мистецтво»
освітня програма	«Музичне мистецтво. Вокал» «Музичне мистецтво. Інструментальне виконавство»
тип дисципліни	обов'язкова

Київ – 2020 рік

Розробники:

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри мистецтв

Протокол від 16 жовтня

2020 року № 1/2

Завідувач кафедри мистецтв

Марченко В.В.

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Розподіл годин за навчальним планом		
Кількість кредитів:	3	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	90		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1	Лекції:		-
Семестр:	1	Практичні заняття:	30	
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	
аудиторне:	2	Семінарські заняття:	-	
самостійна робота:	4	Самостійна робота:	60	
Форма підсумкового контролю:	екзамен	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри мистецтв, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою akademart@ukr.net

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Історія та культура України	Іноземна мова за професійним спрямуванням, Історія зарубіжної музики, Вокал, Спеціальний клас, Бакалаврська робота

Метою курсу «Українська мова за професійним спрямуванням \ Українська мова як іноземна» є оволодіння нормами офіційно-ділового стилю сучасної української літературної мови: графічними, орфоепічними, лексичними, морфологічними, синтаксичними, стилістичними та пунктуаційними. Удосконалення культури усного та писемного мовлення, формування мовної особистості, збагачення словника термінологічною та фаховою лексикою; розвиток комунікативних здібностей, ознайомлення з науковими джерелами, якими можна послуговатися для самостійного вдосконалення культури української мови. Вивчення мовних і технічних норм документотворення та документообігу, засвоєння етикету ділової кореспонденції, вироблення умінь та навичок укладання документів різних типів відповідно до чинних стандартів та норм сучасної української літературної мови..

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням \ Українська мова як іноземна» є:

- знати варіанти загальнонародної української мови, ознаки літературної мови як найвищої форми національної мови,
- визначати функції української мови як державної в Україні,
- уміти реалізовувати норми української мови в усному та писемному професійному спілкуванні,
- реалізувати норми сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні,

- визначати типи мовлення, доречного у певному контексті чи комунікативній ситуації,
- точно і однозначно формулювати висловлення,

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН 6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН 7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах

ПРН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

ПРН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

ПРН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	ПРН 11	ПРН 7	ПРН 3	ПРН 17
ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	ПРН 11	ПРН 7	ПРН 3	ПРН 17
ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 11	ПРН 7	ПРН 3	ПРН 17
ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,	ПРН 11	ПРН 7	ПРН 3	ПРН 17

техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.				
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 6	ПРН 17
СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 6	ПРН 17
СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 6	ПРН 17
СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 6	ПРН 17
СК 15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 6	ПРН 17

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади курсу «Українська мова у професійній комунікації».

Основні норми усного професійного мовлення

Предмет, завдання і значення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням \ Українська мова як іноземна». Короткі відомості про походження української мови. Українська мова як єдина національна мова українського народу і форма його національної культури. Варіанти національної мови (територіальні та соціальні діалекти, просторіччя тощо). Державна мова, її функції. Поняття літературної мови. Ознаки літературної мови. Позитивні та негативні риси пуризму. Культура української мови. Ознаки культури української мови. Основні норми усного професійного мовлення Мовна норма. Типи мовних норм.

Тема 2. Усне професійне мовлення

Суть і види усного професійного мовлення. Вимоги до усного професійного мовлення. Продукування тексту. Особливості публічного мовлення. Способи підготовки до публічного мовлення. Етика усного професійного спілкування.

Тема 3. Основні риси української літературної вимови

Українська орфоєпія як розділ мовознавчої науки, що визначає систему загальноприйнятих правил української літературної мови. Значення орфоєпічних норм. Норми української літературної вимови. Основні риси українського вокалізму. Основні риси українського консонантизму. Норми щодо наголошування слів. Орфоєпічні словники. Причини відхилень від орфоєпічних норм. Необхідність боротьби з порушеннями орфоєпічних норм української літературної мови і забезпечення високої культури мовлення.

Тема 4. Лексико-семантичні норми професійного спілкування

Класифікація української лексики за походженням, активністю- пасивністю та сферою вживання. Нормативне використання багатозначних слів, омонімів, паронімів у професійному мовленні. Синонімічні ресурси у професійній комунікації. Плеоназми та шляхи їх запобігання. Фразеологічні норми української мови. Калькування сталих сполучень слів як порушення норми.

Тема 5. Морфологічні норми у професійній комунікації

Нормативні аспекти граматичних категорій іменника, прикметника, займенника, дієслова. Норми вживання числівника.

Тема 6. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови

Особливості синтаксису у професійній комунікації. Порядок слів у реченні. Однорідні члени речення. Координація присудка з підметом. Складні випадки керування.

Тема 7. Поняття сучасної літературної мови. Мовні норми

Предмет, завдання і значення курсу «Ділова українська мова». Українська мова як єдина національна мова українського народу і форма його національної культури. Державна мова, її функції. Варіанти національної мови (територіальні та соціальні діалекти, просторіччя тощо). Поняття літературної мови. Ознаки літературної мови: високий ступінь престижності, багатофункціональність, стилістична диференціація, унормованість, наддіалектність. Позитивні та негативні риси пуризму. Культура української мови. Ознаки культури української мови. Мовна норма. Типи мовних норм.

Тема 8. Лексико-семантичні норми. Фразеологічні норми офіційно-ділового стилю

Нормативне використання багатозначних слів, омонімів, паронімів у діловому мовленні. Синонімічні ресурси в офіційно-діловому стилі. Плеоназми та шляхи їх запобігання. Фразеологічні норми офіційно-ділового стилю української мови.

Тема 9. Морфологічні норми сучасної української літературної мови в текстах офіційно-ділового стилю

Морфологічні норми української мови, їх реалізація в діловому мовленні. Особливості творення й вживання іменникових форм. Рід іменників. Відмінювання іменників. Особливості оформлення звертань. Особливості використання прикметників у текстах офіційно-ділового стилю. Особливості використання числівників у текстах офіційно-ділового стилю. Відмінювання числівників. Особливості використання займенників у діловому мовленні. Особливості використання дієслів та дієслівних форм у діловому мовленні. Прийменники у діловому мовленні. Особливості перекладу

прийменників з російської мови.

Тема 10. Документ як носій юридичної інформації. Особливості укладання документів

Поняття «документ». Класифікація документів. Національний стандарт України. Реквізит як елемент документа. Постійні та змінні реквізити, особливості їх внесення у документ. Особливості мовного і технічного оформлення реквізитів (назва виду документа, заголовок документа, дата, підпис, адресат, адресант, гриф погодження, гриф затвердження, вказівка на наявність додатків тощо). Спеціальні позначки на документі. Текст як основний реквізит документа. Логічна структура тексту. Ступінь стандартизації тексту документів. Мовне оформлення тексту. Рубрикація тексту. Оформлення сторінки ділового документа. Формуляр-зразок документа. Бланк офіційного документа, особливості його оформлення. Правове регулювання забезпечення організацій, установ та підприємств бланками документів різних типів. Штамп як сукупність реквізитів, що вносяться у документ цілісним блоком.

Тема 11. Документи щодо особового складу. Організаційно-розпорядчі та довідково-інформаційні документи

Заява. Типи заяв. Правила оформлення заяв різних типів та їх основні реквізити. Автобіографія та її реквізити. Характеристика та її реквізити. Резюме, особливості його оформлення. Накази щодо особового складу та їх основні види (про прийняття на роботу, про переведення на іншу роботу, про надання відпустки, про звільнення). Реквізити наказу та вимоги до викладу тексту. Організаційні накази, особливості їх оформлення. Постанова. Ухвала. Розпорядження. Довідка та її основні реквізити. Доповідні та пояснювальні записки, їх реквізити. Протокол та витяг з протоколу. Групи протоколів. Вимоги до тексту протоколу. Реквізити витягу з протоколу. Звіти та їх різновиди. Вимоги до тексту звіту. Телеграма. Телефонограма. Радіограма. Факс.

Тема 12. Особливості службового листування

Службові листи та їх стиль. Лист-запит, відповідь на запит. Листи-прохання та відповіді на них. Супровідний лист. Рекомендаційний лист. Початкові та завершальні речення листів. Листи-пропозиції. Листи-відмови. Лист-нагадування. Листи-претензії та відповіді на «сердиті» листи. Лист-вибачення. Лист-запрошення. Типові звороти та фрази, які вживаються у цих листах.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Для студентів денної форми навчання

Назва теми	Кількість годин		
	Денна форма		
	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента
Тема 1. Теоретичні засади курсу «Українська мова у професійній комунікації». Основні норми усного професійного мовлення		2	6
Тема 2. Усне професійне мовлення		4	4
Тема 3. Основні риси української літературної вимови		2	6

Тема 4. Лексико-семантичні норми професійного спілкування		4	6
Тема 5. Морфологічні норми у професійній комунікації		2	6
Тема 6. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови		4	4
Тема 7. Поняття сучасної літературної мови. Мовні норми		2	6
Тема 8. Лексико-семантичні норми. Фразеологічні норми офіційно-ділового стилю		2	6
Тема 9. Морфологічні норми сучасної української літературної мови в текстах офіційно-ділового стилю		4	4
Тема 10. Документ як носій юридичної інформації. Особливості укладання документів		2	6
Тема 11 Документи щодо особового складу. Організаційно-розпорядчі та довідково-інформаційні документи		2	6
Підсумковий контроль: екзамен			
Усього:		30	60

4. Організація самостійної роботи студентів

Продовжити речення

- 1) Протокол – це...
 - 2) У протоколі фіксують... протокол підписують... протокол веде...
 - 3) За обсягом фіксованих даних протоколи поділяють на:
 - 4) Витяг з протоколу - це...
 - 5) Резолюція - це....
 - 6) Лист – це...
 - 7) За функціональними ознаками службові листи поділяються на:
 - 8) За кількістю адресатів розрізняють:
15. Проаналізуйте розвиток української літератури у XVII-XVIII ст.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення із дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням / Українська мова як іноземна» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (чотирибальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл.

ПИТАННЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Українська мова серед інших мов світу. Типологічні ознаки української мови.
2. Літературна мова, властивості літературної мови.
3. Сильові різновиди української мови.
4. Сучасна українська орфоепія. Основні норми літературної вимови голосних і приголосних звуків.
5. Графіка сучасної української літературної мови. Принципи сучасного українського правопису.

6. Позначення м'якості приголосних на письмі. Найважливіші правила вживання м'якого знака.
7. Правила вживання апострофа в сучасному українському правописі. Сполучення літер йо – ьо.
8. Правопис префіксів у сучасній українській літературній мові.
9. Правопис слів іншомовного походження в сучасній українській літературній мові.
10. Ненаголошені е, и, о в сучасній українській літературній мові. Звук [а] з давнього звука [о]. Префікси пре-, при-, прі-.
11. Власні та загальні назви в сучасній українській літературній мові. Правила вживання великої літери у власних назвах.
12. Написання складних слів разом, через дефіс та окремо.
13. Правопис не з різними частинами мови.
14. Слово в лексико-семантичній системі мови. Лексичне значення слова.
15. Нормативне використання багатозначних слів та омонімів у професійному мовленні.
16. Особливості використання паронімів у професійному спілкуванні.
17. Використання синонімічних ресурсів у професійній комунікації.
18. Плеоназми та шляхи їх запобігання.
19. Фразеологічні норми української мови. Калькування сталих сполучень слів як порушення норми.
20. Нормативні аспекти граматичних категорій іменника (рід, число, відмінок).
21. Прикметник у професійному мовленні.
22. Норми вживання числівника.
23. Займенник у професійній комунікації.
24. Нормативні аспекти граматичних категорій дієслова.
25. Особливості синтаксису у професійній комунікації.
26. Порядок слів у реченні.
27. Однорідні члени речення.
28. Координація присудка з підметом.
29. Складні випадки керування.
30. Комунікативна компетенція як ключова професійна характеристика.
31. Суть і види усного професійного мовлення. Вимоги до усного професійного мовлення.
32. Особливості публічного мовлення. Способи підготовки до публічного мовлення.
33. Стандартні етикетні ситуації. Парадигма мовних формул.
34. Поняття “національна мова”, “літературна мова”, їх співвідношення.
35. Мовна норма, типи мовних норм.
36. Варіанти української національної мови.
37. Характеристика офіційно-ділового стилю.
38. Морфологічні норми сучасної української літературної мови.
39. Звертання (способи вираження).
40. Особливості правопису і відмінювання українських прізвищ, імен, імен по батькові.
41. Синтаксичні зв'язки у словосполученні.
42. Вставні і вставлені конструкції.
43. Кома у простому і складному реченнях.
44. Двокрапка в простому і складному реченнях.
46. Тире в простому і складному реченнях.
47. Розділові знаки при цитуванні та прямій мові.

- 48.Поняття “документ”. Типи документів.
 49.Класифікація документів за призначенням, походженням та за напрямком.
 50.Порядок адресування документів.
 51.Види текстів документів. Основні реквізити документа.
 52. Особливості мовного і технічного оформлення заяви та пояснювальної записки
 53.Особливості мовного і технічного оформлення автобіографії та резюме.
 54.Класифікація службових листів.
 55.Мовні формули ввічливості у службових листах.
 56.Етикет службового листування.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмного матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Сума балів	Оцінка ECTS	оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	«5» відмінно	зараховано
82-89	B	«4» («дуже добре», вище середнього рівня з кількома помилками)	
74-81	C	«4» («добре», в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок)	
64-73	D	«3» («задовільно», непогано, але зі значною кількістю недоліків)	
60-63	E	«3» («задовільно», виконання задовольняє мінімальні критерії)	не зараховано
35-59	FX	«2» («незадовільно») із можливістю повторного	

	складання	
--	-----------	--

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція, семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Опорні конспекти лекцій; навчальні посібники; робоча навчальна програма; збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів; засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю); завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)».

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. К., 1991. Зубенко Л.Г., Немцов В.Д. Культура ділового спілкування. К., 2000.

2. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. – Львів: Світ, 2003. – 432 с.

3. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови. – Київ: Пульсари, 2004. – 400 с.

4. Волкотруб Г.Й. Стилiстика ділової мови. – К., 2002.

5. Гайдученко Г., Шапошникова І. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія.-Херсон, 2001. – 268 с.

6. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери. – К, 2002.

7. Горпинич В.О. Українська морфологія. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2000. – 370с.

8. Гуць М. В., Олійник І. Г., Ющук І. П. Українська мова у професійному спілкуванні: Навчальний посібник. – К.: Міжнародна агенція “BeeZone”, 2004. – 336 с.

9. Коваль А.П. Ділове спілкування. К., 1992.

10. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови. Морфологія. – Донецьк:ДонДу, 1996. – 436с.

11. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; За ред. М. Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2000. – 430с.

12. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. – 3-є вид. – К.: Либідь, 2005. – 400с.
13. Томан І. Мистецтво говорити. К., 1999.
14. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова : Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія.– К.: Вища шк. Гол. вид-во, 1981.
15. Український правопис. – 4-те вид., випр. й доп. – К.: Наук. думка, 1993.
16. Шевчук С.В. Службове листування: Довідник. – К.: Літера, 1999. – 108 с.
17. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Навч. посібник. – К.: Літера, 2000.
18. Ющук І. П. Українська мова. Підручник для студ. філолог. спец. вищ. навч. закл. – К.: Либідь, 2004. – 640 с.

Додаткова

1. Авксентьев Л.Г. Сучасна українська мова. Фразеологія. – Харків: Вища школа, 1983. – 137 с.
2. Алефіренко М.Ф. Теоретичні питання фразеології. – Харків: Вища школа, 1987. – 125с.
3. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / Заг. ред. О. Сербенської. – Л.: Світ, 1994. – 150с.
4. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. – К.: КМ Academia, 1994. – 254с.
5. Арполенко Г.П., Городенська К.Г., Щербатюк К.Х. Числівник української мови. – К.: Наукова думка, 1980. – 242с.
6. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис. – К.: Либідь. 1993. – 368 с.
7. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 472 с.
8. Грищенко А.П. Прикметник в українській мові. – К.: Наукова думка, 1978. – 207с.
9. Дудик П.С. Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення (Просте речення. еквіваленти речення). – К.: Наук. думка, 1975.
10. Загнітко А.П. Основи функціональної морфології української мови. – К.: Вища школа, 1991. – 80с.
11. Загнітко А.П. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис словосполучення і простого речення. – Донецьк: Вид-во Донецьк. ун-ту, 1993. – 177 с.
12. Івченко А. Українська народна фразеологія: ономазіологія, ареали, етимологія. – Харків: ФОЛІО, 1999. – 252с.
13. Караванський С. Пошук українського слова або боротьба за національне "я". – Київ: Академія, 2001. – 240с.
14. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови. – К.: ІМНАН, 1998. – 162 с.
15. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови. Семантична структура слова. – Х.: Вища школа, 1977. – 151с.
16. Масенко Л. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір. – К.: Вид. дім “КМ Академія”, 2004. – 163 с.
17. Медведєв Ф. П. Українська фразеологія: Чому ми так говоримо?. – Х.: Вища школа. – 1982. – 230с.
18. Пентилюк М.І. Культура мови і стилістика. – К.: Вежа, 1994. – 240с
19. Пономарів О.Д. Стилiстика сучасної української мови. – Тернопiль: Навчальна книга - Богдан, 2000. - 248 с.

20. Русанівський В.М. Структура лексичної і граматичної семантики. – К.: Наукова думка, 1988. – 187с.
21. Сімонок В. П. Семантико-функціональний аналіз іншомовної лексики в сучасній українській мовній картині світу. – Х.: Основа, 2000. – 330с.
22. Скрипник Л.Г. Фразеологія української мови. – К.: Наукова думка, 1973. – 279с.
23. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1994. – 670 с.
24. Словотвір сучасної української літературної мови / Відп. ред. М.А. Жовтобрюх. – К.: Наукова думка, 1979. – 406 с.
25. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соц. диференціація укр. мови. – К.: Критика, 2005. – 464 с.
26. Струганець Л. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ ст. – Тернопіль: Астон, 2002. – 352с.
27. Ужченко В. Д. Народження і життя фразеологізму. – К.: Рад. школа, 1988. – 134с.
28. Чак Є. Д. Складні випадки вживання слів. – К.: Рад. школа, 1984. – 185 с.
29. Чак Є. Д. Чи правильно ми говоримо? – К.: Освіта, 1997. – 240 с.
30. Чапля І.К. Прислівники в українській мові. – Харків: Вид-во Харківського університету, 1960. – 124с.
31. Шевельов Ю. Вибрані праці: У 2 кн. Кн.І. Мовознавство / Упоряд. Л. Масенко.- К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська Академія», 2008.
32. Шевельов Ю. Нарис сучасної української літературної мови та інші лінгвістичні студії. К.: Темпора, 2014. – 446 с.
33. Шульжук К.Ф. Складні багатокомпонентні речення в українській мові. – К. Вища школа, 1986. – 183 с.
34. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови.– 3-тє вид. – К.: Освіта, 1997. – 254 с.

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

- <http://www.culonline.com.ua/index.php?newsid=460>
- <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Moroz/0008776.djvu>
- <http://www.culonline.com.ua/index.php?newsid=563>
- <http://www.culonline.com.ua/index.php?newsid=237>
- <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Stasik/0000755.pdf>
- <http://www.culonline.com.ua/index.php?newsid=238>
- <http://www.culonline.com.ua/index.php?newsid=504>
- <http://www.culonline.com.ua/index.php?newsid=39>
- http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2008/10/Navch_posibnyk.pdf
- <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi40/0030850.pdf>